

FRISTADS NATURSKYDDSFÖRENING

Medlemsblad nr 2 2020

Du håller nu Fristads naturskyddsförenings medlemsblad i din hand. Här i finns bl a vår programverksamhet. Eventuella ändringar i programmet meddelas på hemsidan. Dit är adressen, som tidigare, www.fristadsnatur.se

Som vanligt är du välkommen att lämna synpunkter och önskemål om programpunkter. Kontakta oss då gärna på adressen fristads.nf@gmail.com eller per telefon. Telefonnummer till föreningens styrelsemedlemmar finns på sista sidan i detta medlemsblad.

Fristads naturskyddsförening bildades 1960 och har som sina främsta uppgifter att skydda naturen och att sprida intresse för densamma. Idag har föreningen ca 160 medlemmar.

Ormvråk

Foto: Nils Nykom

Hittills i år har vi genomfört flera aktiviteter utomhus runt omkring Fristad, samtidigt har en del aktiviteter ställts in med anledning av covid-19. Årsmötet flyttades först till ett nytt tillfälle, för att sedan skjutas på framtiden. Men det tillkom också aktiviteter under våren, bland annat har vi börjat att gräva bort den invasiva arten gul skunkkalla på en lokal.

I höst planerar vi att till slut kunna genomföra årsmötet. Nytt i detta program är också att vi redan nu har med aktiviteter under vintern 2021.

Fristad naturskyddsförening – 60 år

Åren går och 2020 är det alltså 10 år sedan föreningen firade 50-årsjubileum. Det var då vi firade rejält i Kyrkans hus, med besök av ordförande Mikael Karlsson, som då var ordförande i Svenska Naturskyddsföreningen. Han talade då om vad föreningen på riksplanet arbetade med. Det bjöds på mat, kaffe och tårta. Musikunderhållning hörde också till. Det blev med andra ord en riktigt pampig fest.

Ser vi tillbaka på de år som gått, så började verksamheten så här. En februaridag 1960 samlades några naturintresserade fristadsbor för att om möjligt starta en förening, där naturen och naturskyddet skulle vara i centrum. De som ivrade för detta var Bengt Ekberg, Nils Emanuelsson och Lambart Wetterlund. Sammankomsten ledde fram till ett offentligt möte på Folkhögskolan, där ornitologen och författaren Folke Rösiö höll ett föredrag och gratulerade till bildandet av en förening.

Till ordförande valdes Lambart Wetterlund och efter honom tog Sten Arvidsson över. Därefter tog Ingvar Lundström, Rose-Mari Frennberg, Bertil Hjortvall och Alf-Rune Sandberg över ordförandeskapet. År 2016 valdes Karin Persson till ordförande-posten.

Föreningen har årligen genomfört resor och utflykter. De flesta har varit i Fristad och boråsområdet, men Västkusten och Hornborgasjön har

även blivit stående resmål. Riktiga långresor har t o m gått utomlands. 2012 besökte vi Estland och 2016 Vadehavet. I Sverige har resorna bl a gått till Österlen, Tåkern/Omberg, Öland, Gotland och Abiskoområdet.

Öland 2018

Foto: Johan Nilsson

Föreningens verksamhet presenteras i två årliga medlemsblad och på hemsidan fristadsnatur.se. Många programpunkter har genomförts i samarbete med andra föreningar i fristadbygden, men också tack vare enskilda personer.

De senaste åren har yttranden gjorts i flera ärenden som påverkar naturen i Fristad, exempelvis den planerade bergtäkten på fastigheten Fristads prästgård 1:115.

Fristads naturskyddsförening arbetar vidare i naturvårdens tecken och föreningen hoppas kunna erbjuda fler intressanta resor, utflykter och föredrag m m.

/Alf-Rune Sandberg

Bertil Hjortvall – en hundraårsjubilar

När Bertil Hjortvall anslöt som medlem i Fristads Naturskyddsförening 1962, anade han kanske inte hur mycket det engagemanget skulle komma att fylla hans tillvaro under många år framöver.

Bertil 2010.

Foto: Johan Nilsson

Föreningen var då två år gammal och under de kommande åren diskuteras skapandet av ännu ett naturreservat i anslutning till det sedan länge etablerade Kröklings hage. Under 70-talet började man röja och inventera naturen på Mölarps ö och dess omgivning och Bertil var en av dem som gjorde en betydande insats i kampen mot sly och annan invasiv växtlighet. Så småningom hade man röjt fram och frilagt de naturvärden som gjorde att Mölarp år 1990 blev ett nytt reservat, förvalt

av Västkostiftelsen och väl omhändertaget av Fristads Naturskyddsförening samt den nyutnämnde tillsynsmannen Bertil Hjortvall.

Vid sidan av det praktiska tillsynsopdraget fungerade Bertil också som guide och ciceron för grupper och enskilda, både vuxna och barn, som alla fick ta del av hans kunskap och stora entusiasm när han visade runt i "sitt" reservat.

År 2012 hade Bertil varit en del av naturreservatet Mölarps utveckling och vård under femtio långa år och det var dags att släppa ansvaret och omsorgen och lämna över till kommande naturälskare. Men det var svårt. Vid de allt glesare besöken på Mölarp tog han gärna en kontrollrunda på ön för att städa och fixa lite.

Numera för Bertil en stillsam tillvaro på sitt äldreboende i Sandhult. Han har fått acceptera att hög ålder är begränsande och att minnet inte längre är helt pålitligt. Dessbättre kan ju just detta ha sina poänger. När minnesvävens hål blir påtagliga kan man fylla på med egenskapade minnen och upplevelser. Materialet till dessa hämtas från bokhyllans naturskildringar och intressanta tv-program från världens alla hörn. På så vis underhåller Bertil numera sin omgivning med fängslande berättelser från sina resor jorden runt. Inte alltid med verkligheten överens-

Höst- och vinterprogram 2020/2021

I höstens program är det mest utomhusaktiviteter, ute kan vi hålla lagom avstånd till varandra. Om du samåker, tänk på att bara samåka med dem du brukar umgås med. På de aktiviteter som vi just nu planerar inomhus ber vi om din anmälan, så att vi vet hur många som kommer.

Under våren gjorde vi många ändringar i programverksamheten. Det kan bli så även i höst. Alla ändringar lägger vi upp på vår hemsida och skickar ut per e-post. Meddela gärna din e-postadress om du inte redan gjort det, så får du aktuell föreningsinformation direkt.

Aug To 20 Botanisk tur i Fristad. Samling längst in på Folkhögskolevägen kl 18:00.
Uppl. Alf-Rune Sandberg, tfn 26 15 62.

Rovfåglar på ön i augusti eller september. Tid meddelas på hemsidan för anpassning till lämplig väderlek.
Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38.

Sep Lö 12 Höstvandring runt Sandsken (13 km) på grusvägar och äldre stigar. Samling på parkeringen vid Mollungens bokskog kl 10:00. Medtag fika. Uppl. Karin Persson tfn 13 41 90.

Sö 27 Mölarpsdagen kombinerad med skördefest från kl 10:00. Marknad, servering, lotterier, tipspromenad m m.
Uppl. Kristina Ekstrand, tfn 0706-06 94 79.

Okt Lö 3 Svampar kring Mölarp. Exkursion i samarbete med svampföreningen Häxringen från Borås. Samling vid kvarnen kl 10:00. Uppl. Gunnel Svensson tfn 0702-13 12 71.

Lö 10 Höstmöte/årsmöte i Kyrkans hus kl 15:00. Se mer info nedan. Uppl. Karin Persson tfn 13 41 90

To 29 Ingemar Lind visar filmen Sångfåglar i Equemeniakyrkan kl 19:00. Inträdesavgift.
Uppl. Nils Nykom, tfn 0739-28 16 99.

- Nov** Vi bygger fågelholkar i Fristadskolans slöjdsal. Datum och tid meddelas på hemsidan när det närmar sig. Anmälan till Per Sundström, tfn 0722-17 77 02.
- Jan** To 21 Bildvisning i Mölarps kvarn kl 19:00. Ta med max 20 bilder bilder på ett USB-minne. Anmälan till Nils Nykom tfn 0739-28 16 99.
- Feb** Sö 14 Vinterfåglar vid Mölarps ö/Skalle. Samling vid kvarnen kl 10:00. Medtag fika. Uppl. Per Nyberg, tfn 0702-86 74 22.
- Mar** Sö 7 Holkrensning i Munkåns dalgång. Samling vid Mölars kvarn kl 10:00. Uppl. Johan Nilsson, tfn 0730-60 34 38.

OBS! Eventuella ändringar i programmet meddelas på hemsidan - www.fristadsnatur.se

ÅRSMÖTE 2020

Tid: Lördag 10 oktober kl 15:00

Plats: Kyrkans hus

Vi uppmärksammar föreningens 60-årsjubileum och efter mötet visar Tore Hagman bilder. Vi behöver din anmälan för att veta hur många som kommer till Kyrkans hus.

Om gränsen för folksamlingar fortfarande är 50 personer finns det möjlighet att delta via dator. Då behöver du anmäla din e-postadress. Anmäl dig senast måndag den 5 okt.

Välkommen!

Fortsättning från s 3.

stämmande kanske, men åhörarna lyssnar fascinerat och vem kan förresten avkrävas den absoluta sanningen när man är snart hundra år?

För en tid sedan utspelades följande konversation mellan Bertil och mig:

"Vad har du för råd att ge till den som undrar hur man gör för att bli så här gammal?"

"Dä vet jag inte", sa Bertil.

"Men skulle man kunna säga att det kan vara bra för hälsan att ha ett litet naturreservat att ta hand om?"

Bertil tittade upp med nyvaknat intresse och svarade med eftertryck "Ja, dä skulle man kunna säga!"

Man skulle också kunna säga att även om man, med viss svårighet, kunde ta Bertil ur Mölarp - så kommer man aldrig att kunna ta Mölarp ur Bertil...

/Gerd Holtemark

*Bertil under en exkursion till Ledsgården 2009.
Foto: Johan Nilsson*

Kort om fågellivet i Öresjös vass

Öresjö är ingen sjö med stora vassområden, men flera intressanta fågelarter finns i de små vassområden som trots allt finns i den norra delen av sjön. Karaktärsarter i vassen är skäggdopping, sothöna och sävsparv, vilken är rödlistad sedan 2015. Bland nattsångarna är den numera rödlistade rörsångaren den vanligaste arten, men även sävsångare kan höras i bland.

De två senaste åren har vattenrallen häckat och den bruna kärhöken ses regelbundet. Troligtvis häckar även den i området. Tillfälligt kan skägges ses.

Fågeltornet vid Skalle är en bra plats att uppleva detta fågelliv från, men även en promenad längs stranden vid badplatserna kan rekommenderas.

/Johan Nilsson

Elever premierade

Föreningen har i år premierat sexton elever som gick ur årskurs 9 vid Fristadskolan 7-9, för goda studieresultat i naturvetenskapliga ämnen. Boken Kring Västergötlands berg av

Ola Högberg, samt erbjudan om medlemskap i Fältbiologerna delades ut i samband med skolavslutningen.

Invasiva arter

Ibland har växter som vi skaffar till våra trädgårdar en otrolig växtkraft. De växer så det knakar och rätt som det är finns de även utanför trädgården. Där kväver de den naturliga floran. Vi kallar dem invasiva.

Grävarbete

Foto: Karin Persson

I vår har vi börjat att bekämpa gul skunkkalla på en lokal i Fristad. En art som ursprungligen kommer från Nordamerika och vars blad kan bli över en meter långa. Den trivs utmärkt vid våra vattendrag och i sumpskogar. Det är ett tungt gräv-

jobb att få upp rötterna som sitter en hel fot ned i lera och dy, men ändå tillfredsställande att se resultat. Den gula skunkkallan kan sprida sig med frön, men också genom lossnande rotfragment. För att inte den ska spridas vidare vid bekämpning destrueras växtdelarna i samarbete med kommunen. Skunkkalla behöver grävas i flera år för att få bort ett helt bestånd.

Om du har en invasiv växt, släng den inte i en avskrädeshög. Den kommer utan att hejda sig växa vidare i nya bestånd och tacka dig för hjälpen. Ta reda på hur just den du har kan bekämpas effektivt. Du hittar mer information och en länk på vår hemsida www.fristadsnatur.se.

Exempel på andra invasiva växtarter är: Jätteloka, kanadensiskt gullris, parkslide, jättebalsamin och blomsterlupin.

/Karin Persson

Fristads naturskyddsförening

har fram till nästa årsmöte följande styrelse:

Karin Persson	Ordförande	033-13 41 90
Nils Nykom	Sekreterare	0739-28 16 99
Leo Spilg	Kassör	0728-89 59 20
Berit Andersson	Ledamot	033-24 89 17
Kristina Ekstrand	Ledamot	0706-06 94 79
Johan Nilsson	Ledamot	0730-60 34 38
Per Nyberg	Ledamot	0702-86 74 22
Alf-Rune Sandberg	Ledamot	033-26 15 62
Per Sundström	Ledamot	0722-17 77 02
Gunnel Svensson	Suppleant	0702-13 12 71

Du kan även komma i kontakt med styrelsen via mejladressen fristads.nf@gmail.com och hitta information på hemsidan www.fristadsnatur.se.

Kristina Ekstrand Sammanställande 0706-06 94 79
mölarpskommittén

Medlemsavgift

Vill du bli medlem i Fristads naturskyddsförening?

Sätt in 80:-/enskild eller 120:-/familj på PlusGiro 96 73 13-8, så blir Du medlem i vår lokala FRISTADS NATURSKYDDSFÖRENING - FNF och få vårt program vår och höst.

Samarbeten

Fristads naturskyddsförening bedriver samarbete med bl a Fristads hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Borås och Studieförbundet i Sjuhärad.

